

ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ *JUGLANS NIGRA* L. В УКРАЇНІ

*Чебан О. Д., аспірант,
Данчук О. Т., кандидат сільськогосподарських наук,
Іванюк А. П., кандидат сільськогосподарських наук,
Національний лісотехнічний університет України
a.ivanuk@nltu.edu.ua*

Горіх чорний (*Juglans nigra* L.) вважається однією з найбільш цінних порід лісів, що зростають в умовах помірного клімату північної півкулі Землі [2]. Загальна площа насаджень з участю цієї породи в Україні становить 7530,7 га, з яких 1880,3 га – насадження з перевагою в складі горіха чорного [1]. Інтродуцент зростає у всіх природних зонах території нашої країни. Найбільш успішний його ріст спостерігається у регіонах, що характеризуються достатнім атмосферним зволоженням та сприятливим температурним режимом. Водночас, завдяки специфічній морфологічній будові, перш за все, кореневої системи, а також генетично закріпленим фізіолого-біохімічним особливостям, вид може успішно переносити короткочасні та відносно тривалі засухи.

У типологічному плані найбільш оптимальними для успішного росту та розвитку насаджень горіха чорного є умови свіжих та вологих ґрунтів, де він як швидкорослий вид проявляє дуже високу інтенсивність росту у перші роки та десятиліття свого розвитку. Ця особливість породи обумовлює високий рівень її конкурентоздатності при сумісному зростанні з іншими породами, а також в умовах несприятливого впливу трав'янистої рослинності різних типів лісокультурних площ.

Вищенаведені біологічні особливості виду підтверджують перспективність культивування горіха чорного в Україні, з врахуванням наступних аспектів.

Культури *Juglans nigra* L. доцільно створювати у межах зони широколистяних лісів, лісостепової зони, переважно у її західній, південно-західній та центральній частині, а також у передгір'ях Карпат, обмежуючись висотою до 400 м н.р.м. на Закарпатті та 300 м н.р.м. – на Прикарпатті. Оптимальними для горіха чорного є сірі лісові, чорноземні типові та лучно-чорноземні ґрунти.

Цілеспрямоване вирощування горіха чорного в умовах лісових культур та плантацій може забезпечити отримання значної кількості цінної деревини, вартість якої суттєво вища у порівнянні з деревиною аборигенних порід.

Проявів інвазійних процесів на ділянках, де зростає горіх чорний та в прилеглих насадженнях, не спостерігається. Самосів під наметом деревостанів гине через високу світлолюбність виду. В зв'язку з цим, горіх чорний можна вирощувати як в чистих, так і в змішаних культурах.

У змішаних культурах горіх чорний бажано висаджувати чистими рядами або кулісами. Як супутні породи для горіха чорного доцільно вводити липу дрібнолисту, грушу звичайну, яблуню лісову, граб звичайний, клен гостролистий та клен-явір.

Для отримання максимальної кількості цінної деревини горіха чорного найбільш ефективно створювати відносно густі плантаційні культури, з розміщенням садивних місць 2,0-2,5 x 0,7-1,0 м та початковою густрою від 4 до 7 тис. шт./га.

При створенні плантаційних лісових культур на свіжих незадернілих зрубках або ділянках після суцільного обробітку ґрунту доцільно застосовувати сівбу горіхів (краще осінню), з врахуванням 40-50 % показника ґрунтової схожості насіння. Сівба насіння дозволяє уникнути травмування кореневої системи, що має місце при використанні садивного матеріалу з розсадників. Водночас, процеси регенерації кореневої системи однорічних саджанців у горіха чорного відбуваються успішно, про що свідчать результати росту та розвитку таких культур. Швидкорослість виду обумовлює відносно незначну кількість лісокультурних доглядів за культурами різних типів.

Горіх чорний – деревний вид, який здатний забезпечувати ефективно виконання низки екологічних функцій та характеризується унікальними корисними властивостями продуктів. Його пластичність стосовно достатньо широкого спектру кліматичних та едафічних умов дозволяє розглядати цей вид як перспективний для створення лісомеліоративних насаджень. Водночас, це красиве декоративне дерево, яке заслуговує на широке впровадження в паркових та лісопаркових зонах.

Список використаних джерел

1. Геоінформаційно-аналітична система ВО «Укрдержліспроект», Ірпінь. 2020 р.
2. Nicolescu, N. V., Rédei, K., Vor, T., Bastien, J. K., Brus, R., Benča, T. ... Štefančík, I. (2020). A review of black walnut (*Juglans nigra* L.) ecology and management in Europe. *Trees*, 34(5). <https://doi.org/10.1007/s00468-020-01988-7>.

Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 185-річчя ННІ лісового і садово-паркового господарства НУБіП України

ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ • 5-6 червня
2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І
САДОВОПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**УЧАСНИКІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В
УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ»
(5 – 6 червня 2025 року)**

КИЇВ – 2025

Міжнародна науково-практична конференція «ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ».

Рекомендовано до друку науковою радою НДІ лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 9 від 19 травня 2025 р.)

Відповідальні за випуск:

директор НДІ лісівництва та декоративного садівництва,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.П. Бала

кандидат технічних наук, доцент О.Ю. Горбачова

© Національний університет біоресурсів і природокористування України,
ННІ лісового і садово-паркового господарства,
НДІ лісівництва та декоративного садівництва, 2025